

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Vojtěcha Šimíčka v právní věci žalobce: **PROFI CREDIT Czech, a. s.** (dříve Profireal, a. s.), se sídlem Pernštýnské nám. 80, Pardubice, zastoupeného JUDr. Ervínem Perthenem, advokátem se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce, ústřední inspektorát**, se sídlem Štěpánská 15, Praha 2, proti rozhodnutí ústředního ředitele žalovaného ze dne 15. 1. 2007, č. j. 9923/2600/05/2006/2007/Be/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2008, č. j. 7 Ca 76/2007 – 61,

t a k t o :

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 22. 9. 2008, č. j. 7 Ca 76/2007 – 61, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou včas se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení shora označeného rozsudku městského soudu, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ústředního ředitele žalovaného ze dne 15. 1. 2007. Tímto rozhodnutím bylo změněno rozhodnutí ředitele Královéhradeckého a Pardubického inspektorátu České obchodní inspekce (dále též „správní orgán prvního stupně“ nebo „správní orgán“) ze dne 9. 10. 2006, č. j. R 64 0037 2606.1 tak, že stěžovatel naplnil skutkovou podstatu § 9 odst. 1 písm. d) zákona č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, tím že v konkrétně uvedených úvěrových smlouvách porušil podmínky stanovené § 4 odst. 2 písm. a), c) a d) zákona č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb., (dále též zákon o spotřebitelském úvěru), protože ve spotřebitelských smlouvách nebyla hodnota roční procentní sazby nákladů na

spotřebitelský úvěr (dále též „RPSN“) vypočtena způsobem stanoveným v příloze k citovanému zákonu, spotřebitel nebyl řádně seznámen s hodnotou RPSN, smlouvy neobsahovaly v den jejich uzavření přesné časové rozvržení splátek ani stanovení platby smluvní odměny z hlediska její výše ode dne uzavření smlouvy do dne, kdy se nedílnou součástí smlouvy stalo tzv. oznámení věřitele. Za to byla stěžovateli uložena pokuta ve výši 700 000 Kč a stanovena povinnost zaplatit paušální částku nákladů řízení ve výši 1000 Kč.

Proti tomu stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“). Konkrétně pak uvádí, že v žalobě vymezil deset žalobních bodů, s nimiž se městský soud vypořádal nesprávně a nedostatečně a některými se nezabýval vůbec. Stěžovatel namítá, že žalovaný ani městský soud neprovedli jím navržené důkazy výsledkem jeho externích spolupracovníků, které měly prokázat tvrzení, že předmětné úvěrové smlouvy nebyly uzavírány se spotřebiteli ve smyslu § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť klienti jednali v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti. Navíc smlouvy spadají pod výluky v § 1 odst. 2 písm. a) citovaného zákona, jelikož se vztahovaly k úvěrům na koupi, výstavbu nebo údržbu nemovitostí. Na těchto návrzích trvá stěžovatel i nadále.

Dále nesouhlasí se závěry městského soudu a žalovaného o aplikovatelnosti zákona o spotřebitelském úvěru na projednávanou věc. Žalovaný svůj závěr opírá o nepravdivé tvrzení správního orgánu prvního stupně, podle něhož sám stěžovatel předmětné smlouvy předložil při kontrole, jako smlouvy, které pod režim zmíněného zákona spadají. V textu smluv se také na tento zákon přímo odkazuje. Stěžovatel s tím nesouhlasí a uvádí, že i kdyby tomu tak bylo, samotné předložení smluv při kontrole nemůže znamenat, že se na ně aplikuje zákon o spotřebitelském úvěru. Při posouzení této otázky je podle stěžovatele třeba vycházet výhradně z § 1 a § 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Pokud pak městský soud uvádí, že podstatným skutkovým zjištěním jsou předmětné smlouvy, z jejichž textu je třeba zjistit, zda na ně má být zákon o spotřebitelském úvěru aplikován, tak to nemůže stěžovatel akceptovat. Účel úvěru ani údaj o tom, zda smlouvu klient sjednává jako podnikatel, nejsou obligatorními obsahovými náležitostmi smlouvy o úvěru podle obchodního zákoníku. Podle stěžovatele tak nelze z textu smlouvy zjistit, zda se pod režim zákona o spotřebitelském úvěru vejde či nikoli. Vždy je třeba vycházet z konkrétních skutkových okolností. Stěžovatel zdůrazňuje, že ve správním trestání musí správní orgán dostatečným způsobem prokázat naplnění skutkové podstaty deliktu.

Stěžovatel také poukazuje na to, že tzv. smlouvy druhé kategorie (č. 9-15) nepodléhají režimu zákona o spotřebitelském úvěru již svoji povahou. Dokument nazvaný „Žádost o poskytnutí revolvingového úvěru/smlouva o revolvingovém úvěru“ totiž nepředstavuje smlouvu. Dokument je vyplňován samotným klientem, byť za pomoci úvěrového poradce. Je to klient, který určuje obsah dokumentu – zejména pak maximální výši úvěru. Ani jeho podpisem se tato žádost nestává smlouvou. Nelze tak požadovat, aby již na tomto dokumentu byly uvedeny údaje podle § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Na písemném oznámení o schválení úvěru pak všechny údaje podle citovaného ustanovení již byly, přestože se o smlouvy podléhající režimu zákona o spotřebitelském úvěru nejednalo. Definitivní určení výše úvěru pak záleželo na stěžovateli, který o tom rozhodl po posouzení bonity klienta.

Stěžovatel dále upozorňuje na § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, podle něhož v případech, kdy nelze stanovit RPSN, musí být ve smlouvě uvedeny jen údaje podle tohoto ustanovení. Stěžovatel má za to, že jak úvěrové smlouvy první, tak druhé kategorie, pod toto omezení spadají. U smluv první kategorie totiž není při jejich uzavírání znám přesný termín výplaty úvěru a u smluv druhé kategorie není v době sepisu žádosti známa ani přesná výše úvěru. Stěžovatel nesouhlasí se závěrem žalovaného, že při stanovení termínu výplaty úvěru je třeba postupovat podle evropské směrnice (tj. že se jedná o den, kdy mohl být úvěr nejdříve vyplacen, tedy následující den po uzavření smlouvy). Není možné se totiž vůči stěžovateli dovolávat směrnice, která nebyla provedena do českého právního řádu. Rovněž s touto námitkou se městský soud nedostatečně vypořádal. Žalovaný ani městský soud pak vůbec neodůvodnili (kromě argumentace účelem a smyslem zákona), proč je za den poskytnutí úvěru považován právě následující den po uzavření smlouvy. Rozsudek městského soudu je tedy nepřezkoumatelný; k tomu poukazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 1. 2006, č. j. 2 Afs 100/2005 - 106.

Stěžovatel nesouhlasí ani s tím, že by neinformoval klienty o skutečnostech uvedených v § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Jednak byly tyto skutečnosti uvedeny v příslušných smlouvách, pokud se jednalo o smlouvy a nikoli jen o žádosti o poskytnutí úvěru, jednak stěžovatel o těchto skutečnostech vždy klienty informoval i ústně před sepisem smlouvy první kategorie nebo žádosti u smluv druhé kategorie (v tomto případě byla informace pouze rámcová a vztahovala se k maximální výši požadovaného úvěru). I kdyby tedy smlouvy druhé kategorie podléhaly režimu zákona o spotřebitelském úvěru, byl by škodlivý následek stěžovatelova jednání výrazně nižší právě proto, že byli klienti informováni alespoň ústně. Žalovaný pak výši uložené pokuty odůvodnil značnou neinformovaností klientů. Tento škodlivý následek však nijak neprokázal, ačkoli na něm leží důkazní břemeno ohledně splnění podmínek spáchání deliktu. Stěžovatel k prokázání svého tvrzení navrhoval výslechy úvěrových poradců, které provedeny nebyly a na tomto návrhu setrvává i nadále. Pokud žalovaný uvedl, že škodlivý následek stěžovatelova jednání spočívající v neinformovanosti klientů byl jednoznačně prokázán, aniž by k tomu provedl jakýkoli důkaz, je postup žalovaného nepřezkoumatelný. K tomu poukazuje na již v žalobě zmíněné rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové sp. zn. 30 Ca 6/97, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí ve věcech správních pod č. 504/1999.

Stěžovatel také brojí proti závěru městského soudu o tom, že dokazování bylo úplné. Domnívá se totiž, že od počátku řízení existovala důvodná pochybnost o účelu poskytnutých prostředků i o povaze klientů a o jejich informovanosti. Žalovaný i městský soud pak při posuzování těchto skutečností vycházeli pouze ze znění smluv a žádostí o úvěr. Podle stěžovatele to je však nedostatečné a měl být proveden důkaz výslechy jeho úvěrových poradců. Městský soud se také zcela nedostatečně vypořádal s žalobním bodem v němž stěžovatel tvrdil, že žalovaný převzal závěry kontrolního protokolu a vůbec neprováděl navrhované dokazování.

Podle stěžovatele městský soud také porušil zásadu rovnosti stran v řízení, neboť bez jakýchkoli důkazů uvěřil tvrzení žalovaného, že jeho metoda výpočtu RPSN použitá u kontrolovaných smluv první kategorie je v souladu se zákonem, zatímco metoda použitá stěžovatelem je se zákonem v rozporu. Tento závěr neměl soud ničím podložen.

Stěžovatelovu jednoznačnou žalobní námitku pak označil za nekonkrétní a nedostatečně se jí zabýval. A to přesto, že stěžovatel v žalobě uváděl, že správní orgán prvního stupně ho řádně neseznámil se způsobem vyčíslení RPSN, a to ani k žádosti jeho zástupce. Stěžovateli zaslal pouze „sjetinu patnácti zjištěných RPSN“. Stěžovatel se tak nemohl k provedenímu důkazu vyjádřit, čímž mu byla znemožněna účinná obrana proti tvrzení, že jím provedený výpočet RPSN je v rozporu se zákonem. Stěžovatel se domnívá, že žalovaný u smluv první kategorie nesprávně stanovil den poskytnutí úvěru, pokud za něj považoval první den, kdy úvěr může být poskytnut.

Stěžovatel dále namítá, že žalovaný nerespektoval „zásadu sebevázanosti správního úřadu a zákaz reformatio in peius“. Výše uložené pokuty je navíc „nesmyslná a nepřezkoumatelná“. Pokuta 700 000 Kč v sobě totiž zahrnuje sankci za porušení u smluv jak první tak druhé kategorie. Z rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 8. 2006, č. j. 4731.1/2600/2006/Be/Št, (pozn. soudu: stěžovatel nesprávně uvádí č. j. 4731.3/2600/2006/Be/Št), kterým bylo zrušeno rozhodnutí správního orgánu prvního stupně č. j. 34 0036 2606 (pozn. soudu: stěžovatel nesprávně uvádí č. j. 64 0036 2606) a řízení zastaveno, totiž plyne, že za pochybení v případě smluv druhé kategorie byla uložena pokuta 300 000 Kč. Pokud je pak v rozhodnutí ze dne 24. 4. 2006, č. j. R 64 0037 2606, uvedeno, že nejzávažnější porušení jsou právě u smluv druhé kategorie, je rozhodnutí o uložení pokuty vnitřně rozporné, neboť na méně závažné porušení připadá pokuta vyšší (400 000 Kč), než na porušení závažnější. K tomu poukazuje stěžovatel na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004, sp. zn. 6 A 160/2002. Městský soud se pak při posuzování tohoto žalobního bodu vůbec nevypořádal s uvedenou vnitřní rozporností rozhodnutí. Nevypořádal se ani s paradoxem, který by vznikl, pokud by se stěžovatel odvolal pouze proti rozhodnutí, kterým byla stanovena pokuta 700 000 Kč.

Městský soud se také vůbec nevyslovil ke stěžovatelově námitce, že žalovaný nezohlednil dobrou víru, s níž stěžovatel smlouvy uzavíral. Tedy to, že k údajnému pochybení došlo nedlouho (dva až tři roky) po přijetí zákona o spotřebitelském úvěru, tedy v době, kdy ani inspektoráty nevěděly, jak se má zákon vykládat. Praxe inspektorátu při výpočtu RPSN nebyla nijak známa a stěžovatel ihned po kontrole provedl opatření k nápravě, přestože se nadále domnívá, že smlouvy pod režim zmiňovaného zákona nepatří.

Žalovaný při stanovení výše pokuty vůbec nebral v potaz majetkové poměry stěžovatele. K tomu poukazuje stěžovatel na judikaturu Ústavního soudu Pl. ÚS 38/02 a Pl. ÚS 3/02. Městský soud tuto námitku důvodnou neshledal s tím, že stěžovatel nikdy netvrdil, že uložená pokuta pro něho může být likvidační. S tímto závěrem stěžovatel nesouhlasí, neboť dané správní řízení je ovládáno zásadou oficiality a správní orgány jsou při ukládání pokut povinny zkoumat skutečnosti relevantní pro stanovení jejich výše. Přestože § 12 zákona o České obchodní inspekci nestanoví povinnost zkoumat majetkovou situaci delikventa, je třeba ji s ohledem na judikaturu Ústavního soudu zohledňovat. Správní orgán pak tuto situaci mohl zjistit např. z veřejně přístupného obchodního rejstříku, resp. příslušné sbírky listin.

Stěžovatel se dále domnívá, že byla porušena zásada proporcionality a předvídatelnosti rozhodování České obchodní inspekce. Podle stěžovatelových informací

totíž nejvyšší uložená pokuta za obdobné jednání ve shodném období byla ve výši 60 000 Kč. Městský soud pak tuto námitku považoval za příliš obecnou a shledal, že výše pokuty byla dostatečně odůvodněna. S tím stěžovatel nesouhlasí a má za to, že napadené správní rozhodnutí zakládá nedůvodný rozdíl. Navíc městský soud neprovedl žádné zjišťování z něhož by mohlo vyplynout, že k porušení § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, nedošlo. Městský soud se pouze ztotožnil se žalovaným. Stěžovatel proto navrhuje, aby zdejší soud rozsudek městského soudu zrušil.

Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že kasační stížnost nepovažuje za důvodnou. Vzhledem k tomu, že v ní stěžovatel převážně opakuje námitky uplatněné v žalobě, odkázal žalovaný na svoje vyjádření učiněné v řízení před městským soudem. Za vhodné však považoval zdůraznit, že stěžovateli nebylo vytýkáno použití nesprávné matematické metody při výpočtu RPSN, nýbrž to, že dosazoval nesprávné hodnoty do vzorce (u smluv první kategorie), resp. že rezignoval na výpočet RPSN u smluv druhé kategorie. Požadavek stěžovatele, aby mu byla sdělena matematická metoda používaná Českou obchodní inspekcí, pak nesměřoval k podstatě řízení. Navrhuje proto zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody uvedené v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. („nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení“), v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. („vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost“) a v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. („nepřezkoumatelnost spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé“).

Nejprve se Nejvyšší správní soud zabýval namítanou nepřezkoumatelností rozsudku městského soudu. Jestliže by totiž rozhodnutí městského soudu bylo shledáno nepřezkoumatelným, nebylo by možné vážit některé další stížnostní námitky.

K institutu nepřezkoumatelnosti rozhodnutí se Nejvyšší správní soud vyjádřil již v řadě svých rozsudků (viz např. rozsudek ze dne 31. 5. 2007, č. j. 2 Afs 105/2006 - 90, www.nssoud.cz), kde poukázal na konstantní judikaturu Ústavního soudu (např. náleze ze dne 20. 6. 1996, sp. zn. III. ÚS 84/94, zveřejněný pod č. 34 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu či náleze ze dne 26. 6. 1997, sp. zn. III. ÚS 94/97, zveřejněný pod č. 85 ve svazku č. 8 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu) i Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, zveřejněný pod č. 589/2005 Sb. NSS; nebo rozsudek ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003 - 52; oba též dostupné na www.nssoud.cz), která zakotvuje povinnost soudů své rozsudky řádně odůvodňovat. Z odůvodnění pak musí vyplývat vztah mezi skutkovými zjištěními a

úvahami při hodnocení důkazů na straně jedné a právními závěry na straně druhé. Pokud by tomu tak nebylo, rozhodnutí by bylo nepřezkoumatelným, neboť by nedávalo dostatečné záruky pro to, že nebylo vydáno v důsledku libovůle a způsobem porušujícím ústavně zaručené právo na spravedlivý proces.

Při hodnocení důvodnosti námitky nepřezkoumatelnosti rozsudku městského soudu se zdejší soud zaměřil na otázku, zda je z odůvodnění napadeného rozsudku zřejmé, proč městský soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci stěžovatele a proč jeho námitky má za liché, mylné nebo vyvrácené. Vycházel však přitom i ze svého rozsudku ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, publikovaného pod č. 133/2004 Sb. NSS, podle něhož pouhé dílčí nedostatky odůvodnění soudního rozhodnutí nemohou založit nepřezkoumatelnost tohoto rozhodnutí pro nedostatek důvodů. Ostatně již v nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 67/04, dostupném na <http://nalus.usoud.cz>, bylo zdůrazněno, že z hlediska splnění náležitostí rozhodnutí není povinností soudu se v odůvodnění rozhodnutí speciálně vyjadřovat ke všem jednotlivým argumentům účastníka, podporujícím jeho konkrétní a z hlediska sporu pouze dílčí tvrzení, pokud stanovisko k nim jednoznačně a logicky vyplývá ze soudem učiněných závěrů.

Stěžovatel zejména namítá, že se městský soud nedostatečně vypořádal s některými jeho námitkami a dále, že neprovedl jím navržené důkazy.

Předně stěžovatel uvádí, že se městský soud nezabýval námitkou, že úvěrové smlouvy první i druhé kategorie spadají pod § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. V tomto případě je třeba mu dát za pravdu. V odůvodnění napadeného rozsudku se totiž městský soud skutečně s tímto tvrzením výslovně nevypořádal. Na druhou stranu stěžovatel v podané žalobě tuto námitku učinil pouze v obecné rovině, neboť na str. 3 žaloby vyjmenoval žalobní body a pod písm. e) uvedl, že žalovaný postupoval v rozporu se zákonem, pokud posoudil smlouvy jako smlouvy, u nichž je možné přesně stanovit RPSN, a shledal, že nepodléhají režimu § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Při konkretizaci tohoto žalobního bodu na str. 9 žaloby pak stěžovatel podrobně rozebíral, že tvrzení žalovaného založené na tom, že stěžovatel mohl stanovit RPSN již v okamžiku uzavírání smluv, vychází z teleologického výkladu zákona, který se může zdát logický pro spotřebitele avšak poskytovatel úvěru se s ním nemohl nikde seznámit, neboť jej žalovaný nezveřejnil. Podle stěžovatele tak nelze, aby na základě tohoto výkladu byla založena odpovědnost za přestupek. Stěžovatel tak v žalobě blíže tvrzení o tom, že smlouvy pod § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru spadají nerozvinul.

Městský soud se s touto námitkou vypořádával ve svém rozsudku na str. 5 dole. Zde uvedl, že při interpretaci právní normy nebylo použito teleologického výkladu. Zmínka o účelu právní úpravy je pak v rozhodnutí žalovaného použita v argumentační rovině a vysvětluje smysl zákona o spotřebitelském úvěru. S takovou argumentací se městský soud zcela ztotožnil a zdůraznil, že pro subsumpci zjištěné skutečnosti pod skutkovou podstatu deliktu teleologický výklad použit nebyl. Výslovně se však nezabýval stěžovatelovým tvrzením, že úvěrové smlouvy spadají pod § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

Je sice pravdou, že stěžovatel tuto námitku blíže nekonkretizoval a neposkytl tak městskému soudu, který je v řízení o žalobě oprávněn přezkoumávat zákonnost napadeného rozhodnutí zásadně v rámci žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), dostatečně odůvodněný žalobní bod. Ani taková situace by soud ovšem neopravňovala k tomu, aby námitku ve svém rozhodnutí zcela pominul. Tak tomu ovšem v daném případě nebylo. Městský soud totiž tím, že vytýkaný postup žalovaného odsouhlasil, potvrdil – byť nikoli výslovně - i jeho závěr o tom, že RPSN mohla být stanovena při uzavření smlouvy, a že předmětné úvěrové smlouvy nespádají pod § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Tento závěr ostatně plyne i z dalšího odůvodnění rozsudku, na jehož str. 4 a 5 městský soud uvádí, že předmětné smlouvy spadají pod zákon o spotřebitelském úvěru a musí obsahovat náležitosti stanovené v § 4 odst. 2 tohoto zákona. Z uvedeného pak jednoznačně plyne, že úvěrové smlouvy nelze podle městského soudu podřadit pod režim § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru a to ze shodných důvodů, jaké uvedl ve svém rozhodnutí žalovaný. Je tedy pravdou, že se městský soud s touto námitkou nevypořádal zcela vyčerpávajícím způsobem a jeho rozsudek mohl být v tomto bodě odůvodněn podrobněji, v daném případě však toto pochybení nezpůsobuje nepřezkoumatelnost rozsudku. Je totiž zřejmé, že předmětný žalobní bod městský soud důvodným neshledal, přičemž je též zřejmé, proč k tomuto závěru dospěl. Uvedený dílčí nedostatek jeho odůvodnění pak nepřezkoumatelnost rozhodnutí založit nemůže (viz již výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, nebo nález Ústavního soudu ze dne 21. 12. 2004, sp. zn. II. ÚS 67/04).

Rovněž je třeba dát stěžovateli za pravdu, pokud namítá, že se městský soud nezabýval tím, proč je za den poskytnutí úvěru považován právě následující den po uzavření smlouvy. Na druhou stranu stěžovatel v žalobě k této otázce pouze stroze poukázal na to, že postup žalovaného byl nesprávný, pokud posoudil úvěrové smlouvy jako smlouvy, u nichž je možné přesně stanovit RPSN. Dále pak brojil proti použitému výkladu, kterým podle jeho názoru, žalovaného k tomuto závěru dovedl. Nijak v žalobě nepolemizoval se závěrem žalovaného, že za den poskytnutí úvěru je pro výpočet RPSN považován právě první den, v němž podle smlouvy může dojít k čerpání úvěru. Tento závěr toliko v žalobě ocitoval s tím, že k němu žalovaný dospěl teleologickým výkladem a že je nepřípustné, aby byla odpovědnost za správní delikt dovozována z interní interpretace zákona žalovaným. Městský soud tak nebyl povinen v rozsudku vysvětlovat, proč je za den poskytnutí úvěru považován právě následující den po uzavření smlouvy, neboť tuto otázku stěžovatel do žádného žalobního bodu nevtělil.

Městský soud se podle stěžovatele také nedostatečně vypořádal s jeho námitkou v níž tvrdil, že žalovaný převzal závěry kontrolního protokolu a vůbec neprováděl navrhované dokazování.

Jak vyplynulo ze spisu, tuto námitku stěžovatel v žalobě řádně uplatnil. Na str. 3 a 8 totiž uvedl, že dokazování žalovaného se omezilo pouze na konstatování obsahu kontrolního protokolu a k důkazním návrhům stěžovatele nepřihlédl. Dále s poukazem na judikaturu správních soudů zdůrazňoval svoje oprávnění navrhopat důkazy a také pochybení správního orgánu, který dokazování neprováděl. Městský soud se pak k tomuto žalobnímu bodu vyslovil tak, že dokazování ve správním řízení považuje za úplné.

Zdůraznil také, že v daném případě bylo stěžejní posouzení obsahu úvěrových smluv, neboť za to byl stěžovatel postižen. Důkazní návrhy jiné tak byly bez významu.

Z uvedeného je tak zřejmé, že přestože se městský soud výslovně nevyjádřil ke stěžovatelu tvzení, že žalovaný převzal závěry obsažené v kontrolním protokolu, jednoznačně uvedl, že dokazování ve správním řízení považuje za dostatečné. Také řádně vysvětlil proč (v dané věci pokládá za stěžejní pouze předložené smlouvy, které jsou součástí spisu). Samozřejmě lze připustit, že odůvodnění této námitky mohlo být obsáhlejší, nicméně k podstatě žalobního bodu (tj. že žalovaný neprovedl stěžovatelem navržené důkazy a dokazování tak nebylo úplné) se soud řádně vyslovil. Pokud pominul určité dílčí tvzení, tak jistě pochybil, v daném případě se však nejedná o pochybení natolik zásadní, aby mohlo způsobit nepřezkoumatelnost rozsudku.

Stěžovatel také namítá, že se městský soud nedostatečně zabýval jeho námitkou týkající se zákonnosti metody výpočtu RPSN, kterou použil správní orgán. V žalobě (na str. 9 a 10) k tomu stěžovatel namítal, že došlo k závažným procesním pochybením, neboť ho správní orgán prvního stupně řádně neseznámil se způsobem vyčíslení RPSN. Stěžovateli zaslal pouze „sjetinu patnácti zjištěných hodnot RPSN“. Na žádost stěžovatelova zástupce o doplňující a upřesňující informace již nereagoval. V rozhodnutí pak požadavek na upřesnění matematické metody a provádění zaokrouhlování při jednotlivých operacích označil za irelevantní. Stěžovatel tento postup považoval za porušení svých procesních práv, neboť existuje vícero matematických metod k výpočtu RPSN, které jsou diskutovány na úrovni samotného žalovaného. Stěžovatel se tak nemohl k provedenímu důkazu vyjádřit, čímž mu byla znemožněna účinná obrana proti tvzení, že jím provedený výpočet RPSN je v rozporu se zákonem.

Městský soud k tomu v rozsudku uvedl, že se jedná o námitku nekonkrétní. Zdůraznil, že stěžovatel byl postižen za absenci povinných náležitostí ve smlouvách a se smlouvami byl řádně seznámen. To považuje městský soud za dostatečné. Otázka použití matematických modelů podle městského soudu není skutkovým zjištěním, ale právním posouzení zjištěného skutkového stavu. K tomu se žádné dokazování neprovádí a ani provádět nemůže. K nápravě chybného právního posouzení slouží opravné prostředky.

Stěžovatel má tedy pravdu v tom, že se městský soud v napadeném rozsudku nezabýval tím, zda správní orgán prvního stupně u smluv první kategorie vypočítal RPSN správně. Na druhou stranu je třeba uvést, že to po něm stěžovatel v žalobě ani nepožadoval. V žalobě totiž výslovně neuvedl, že by RPSN byla nesprávně vypočtena, ale pouze nesouhlasil s postupem správního orgánu, který mu podle jeho názoru neposkytl dostatečné informace k tomu, aby se mohl k „důkazu výpočtu RPSN“ vyjádřit. K tomuto žalobnímu bodu se pak městský soud vyslovil sice stručně, nicméně dostatečně. Nedůvodná je tedy i námitka, že městský soud uvěřil tvzení žalovaného o tom, že stěžovatel vypočítal RPSN nesprávně, neboť tuto otázku městský soud vůbec neřešil.

Další důvod způsobující nepřezkoumatelnost rozsudku pak stěžovatel spatřuje v tom, že se městský soud nevypořádal s vnitřní rozporností rozhodnutí ve vztahu k uložené pokutě a ani s paradoxem, který by vznikl, pokud by se žalobce odvolal pouze proti rozhodnutí, kterým byla stanovena pokuta 700 000 Kč.

S touto námitkou se městský soud vypořádával na str. 6 rozsudku, kde chronologicky zrekapituloval správní řízení a vydaná rozhodnutí a uvedl, že k porušení zásady zákazu změny k horšímu nedošlo, neboť stěžovatel byl postižen za jeden skutek (ve smyslu teorie práva). Řízení o skutku, za nějž byl stěžovatel původně postižen pokutou 300 000 Kč, bylo zastaveno a použití absorpční zásady tak v daném případě nemá místo.

Stěžovatel má tedy pravdu v tom, že se městský soud nezabýval otázkou stanovení výše pokuty ve vztahu k předchozím zrušeným rozhodnutím České obchodní inspekce. Tedy skutečností, zda správní orgán řádně užil správního uvážení, jestliže stěžovateli za porušení u smluv první i druhé kategorie uložil pokutu 700 000 Kč, zatímco rozhodnutím č. j. 34 0036 2606 za pochybení ve vztahu ke smlouvám druhé kategorie (tedy pochybením podle správního orgánu závažnějším) uložil pouze 300 000 Kč.

Městský soud se k této námitce stěžovatele nijak nevyslovil ani přesto, že stěžovatel argumentoval rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2004, sp. zn. 6 A 160/2002, kde soud jako nesprávný označil postup správního orgánu, který uložil účastníkovi řízení za týž delikt jedním rozhodnutím pokutu 100 000 Kč a druhým - byť při porušení zákazu litispendence - pokutu 200 000 Kč. Takový postup podle Nejvyššího správního soudu svědčí o nesprávném užití správního uvážení, nejednotném hodnocení skutkových zjištění a nejednotné rozhodovací praxi. Podle citovaného rozsudku *„tato vada není zhojena tím, že samo – procesně vadně vydané – druhé rozhodnutí bylo zrušeno. Lze ji odstranit jen tím, že výše uložené pokuty (ve správném zákonném rozmezí) bude v každém rozhodnutí zdůvodněna způsobem, nepřipouštějícím rozumné pochyby o tom, že právě taková výše pokuty odpovídá konkrétním okolnostem individuálního případu“*.

V případě právě projednávaném pak stěžovatel svoji situaci připodobnil popsané věci řešené Nejvyšším správním soudem. Městský soud se tak měl v napadeném rozsudku vyslovit i k této námitce a zvážit její důvodnost, a to i pohledem citovaného rozhodnutí Nejvyššího správního soudu.

Rovněž je třeba přisvědčit stěžovateli v tom, že se městský soud nevypořádal s jeho námitkou, že žalovaný nezohlednil dobrou víru, s níž stěžovatel smlouvy uzavíral. Takovou námitku stěžovatel v žalobě řádně uplatnil (str. 3 a 8 žaloby) a městský soud se k ní vůbec nevyjádřil.

Městský soud tak zcela pominul dvě stěžovatelovy žalobní námitky a ve svém rozsudku se k nim vůbec nevyslovil. V souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu je třeba tedy napadený rozsudek považovat za nepřezkoumatelný pro nedostatek důvodů (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004 - 73, publikován ve Sb. NSS pod č. 787/2006, nebo rozsudek ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, publikován ve Sb. NSS pod č. 689/2005). Jak totiž uvedl zdejší soud v naposled citovaném rozsudku: *„Není-li z odůvodnění napadeného rozsudku krajského soudu zřejmé, proč soud nepovažoval za důvodnou právní argumentaci účastníka řízení v žalobě a proč žalobní námitky účastníka považuje za liché, mylné nebo vyvrácené, nutno pokládat takové rozhodnutí za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. zejména tehdy, jde-li o právní argumentaci, na níž je postaven základ*

žaloby. Soud, který se vypořádává s takovou argumentací, ji nemůže jen pro nesprávnost odmítnout, ale musí také uvést, v čem konkrétně její nesprávnost spočívá“. Stěžovatelovu námitku zpochybňující stanovení výše pokuty, je pak třeba považovat za jednu ze stěžejních námitek, které tvořily podstatu žaloby. Vedle tvrzení, že se stěžovatel deliktu nedopustil, byla totiž polemika s výší pokuty a způsobem jejího stanovení základem žaloby. Naplnění důvodu kasační stížnosti uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak bylo v tomto rozsahu zjištěno.

Naopak stěžovatelova námitka, že nepřezkoumatelnost rozsudku způsobuje i to, že městský soud neprovedl jím navržené výsledky úvěrových poradců, důvodnou shledána nebyla. Podle stěžovatele měly výsledky prokázat některá jeho tvrzení. Jednak, že předmětné úvěrové smlouvy nebyly uzavírány se spotřebiteli ve smyslu § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru; dále, že smlouvy spadají pod výluky v § 1 odst. 2 písm. a) citovaného zákona a v neposlední řadě, že i přesto byli klienti řádně ústně informováni o všech povinných náležitostech.

Podle § 52 odst. 1 s. ř. s. je to soud, kdo rozhodne, které z navržených důkazů provede, přičemž může provést i důkazy jiné. Účastník řízení je tedy oprávněn a povinen důkazy k prokázání svých tvrzení navrhopvat, avšak soud vždy uváží, zda je provedení navrženého důkazu třeba; tj. jestli navržený důkaz může prokázat účastníkovu tvrzení a jeho provedení povede k řádnému zjištění stavu věci. Pokud soud dospěje k závěru, že navržený důkaz nemůže účastníkovu tvrzení prokázat a do řízení nic nového přinést, důkaz neprovede. Jeho neprovedení je však povinen v odůvodnění svého rozsudku řádně objasnit. V opačném případě by postupoval mj. v rozporu se zásadami spravedlivého procesu, jak uvedl opakovaně i Ústavní soud, který zdůraznil, že zásadám spravedlivého procesu nutno rozumět tak, že v řízení před soudem musí být dána účastníkovi tohoto řízení možnost označit (navrhnout) důkazy, jejichž provedení pro zjištění (prokázání) svých tvrzení pokládá za potřebné; tomuto procesnímu právu účastníka odpovídá povinnost soudu nejen o vznesených návrzích (včetně návrhů důkazních) rozhodnout, ale také – pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit proč, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl. Jestliže by tak obecný soud neučinil, zatížil by své rozhodnutí nejen vadami, spočívajícími v porušení obecných procesních předpisů, ale současně by postupoval v rozporu se zásadami vyjádřenými v hlavě páté (především čl. 36 odst. 1, čl. 38 odst. 2) Listiny základních práv a svobod a v důsledku toho též i v rozporu s čl. 95 odst. 1 Ústavy (viz např. nález Ústavního soudu ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, zveřejněný pod č. 10 ve svazku č. 3 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu).

V daném případě sice stěžovatel důkaz výsledkem úvěrových poradců navrhoval a městský soud ho neprovedl, avšak ve svém rozsudku neprovedení důkazu řádně odůvodnil (na str. 5 ve 2. a 3. odstavci). Uvedl zde totiž, že v daném případě bylo stěžejní posouzení obsahu úvěrových smluv, neboť za to byl stěžovatel pokutován. Provedení navrženého důkazu výsledkem svědků by bylo nadbytečné, neboť je pro právní posouzení této otázky zcela bez významu. Takové objasnění považuje Nejvyšší správní soud za dostatečné a procesní vadu a ani tvrzenou nepřezkoumatelnost z tohoto důvodu neshledal.

Dále Nejvyšší správní soud vážil důvodnost dalších námitek uplatněných v kasační stížnosti, avšak pouze těch, u nichž tomu zjištěná nepřezkoumatelnost rozsudku nebránila.

Stěžovatel zejména namítal, že úvěrové smlouvy nebyly uzavírány se spotřebiteli ve smyslu § 2 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru, neboť klienti jednali v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti. Navíc úvěrové smlouvy spadají pod výluky v § 1 odst. 2 písm. a) citovaného zákona, jelikož se vztahovaly k úvěrům na koupi, výstavbu nebo údržbu nemovitostí.

Podle § 1 odst. 1 zákona o spotřebitelském úvěru tento zákon stanoví některé podmínky smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, v souladu s právem Evropských společenství. Odst. 2 tohoto ustanovení pak určuje situace, na něž se tento zákon nevztahuje. Podle písm. a) se nevztahuje „na smlouvu, ve které je poskytován spotřebitelský úvěr na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti“. Podle § 2 odst. 1 písm. a) tohoto zákona je „spotřebitelským úvěrem poskytnutí peněžních prostředků nebo odložená platba, například ve formě úvěru, půjčky nebo koupě najaté věci, za které je spotřebitel povinen platit“. Písm. b) tohoto ustanovení pak definuje spotřebitele jako fyzickou osobu, „která při uzavírání a plnění smlouvy nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti a v jejíž prospěch je spotřebitelský úvěr sjednáván“.

Pokud stěžovatel namítá, že úvěrové smlouvy nebyly uzavírány se spotřebiteli, neboť klienti (dlužníci) jednali v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, nemůže s ním Nejvyšší správní soud souhlasit. Ze správního spisu, konkrétně z obsahu jednotlivých smluv, totiž žádná taková skutečnost neplyne. Naopak z identifikačních údajů o klientech (dlužnících) je zřejmé, že se jedná o spotřebitele ve smyslu § 2 odst. 1 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru. Ve smlouvě jsou totiž označeni jménem, bydlištěm a rodným číslem, spolu s uvedením zaměstnání a výše příjmu z něho. Klienty byly v kontrolovaných případech např. řidič, dělnice, policista, zámečník, zdravotní sestra apod. Jednalo-li by se totiž o úvěr poskytnutý v rámci obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti klientů, jak tvrdí stěžovatel, jistě by byli ve smlouvách identifikováni jako podnikatelé (tedy nikoli rodným číslem, ale číslem identifikačním, nikoli bydlištěm, ale místem podnikání). Rovněž lze také oprávněně očekávat, že by namísto údajů o pracovním poměru klientů byly – alespoň v některých případech – uváděny údaje o jejich příjmech z podnikání. Tak tomu ovšem nebylo. Vystupuje-li účastník smlouvy v pozici podnikatele, je zásadně třeba, aby byl tak ve smlouvě o spotřebitelském úvěru také označen. Pokud tomu tak není, je automaticky považován za spotřebitele. V daném případě je také třeba poukázat na to, že je zcela nepravděpodobné, aby takřka všichni klienti (vyjma dvou důchodkyň), jejichž úvěrové smlouvy byly podrobeny kontrole, byli vedle své podnikatelské činnosti také zaměstnání. Toto stěžovatelovo tvrzení tak považuje Nejvyšší správní soud za neprokázané a účelové.

To samé pak lze uvést i ve vztahu k námitce, že všechny kontrolované úvěry byly poskytnuté na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti. Zdejší soud plně souhlasí se žalovaným v tom, že by za dané situace taková účelovost úvěru musela být ve smlouvě o úvěru uvedena. Jestliže totiž účelovost úvěru vyjímá smlouvu z působnosti zákona o spotřebitelském úvěru, je v zájmu právní jistoty nezbytné, aby tato účelovost byla ve smlouvě uvedena. Tím spíše za situace, kdy se stěžovatel této výjimky dovolává. V opačném případě by totiž nemuselo být zřejmé, zda se jedná o „typickou“ smlouvu o spotřebitelském úvěru a zákon o spotřebitelském úvěru se na ni vztahuje či nikoli. Pokud

tedy účelovost spotřebitelského úvěru není ve smlouvě zmíněna, je třeba presumovat, že se o účelově vázaný úvěr nejedná. V daném případě pak v žádné ze smluv nic o tom, že by měl být úvěr poskytnut na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti, uvedeno nebylo.

Nejvyšší správní soud tedy nemá důvod pochybovat o tom, že úvěrové smlouvy uzavíraly fyzické osoby jako spotřebitelé uspokojující své osobní potřeby. Nic na tom nemění ani skutečnost, že účel úvěru ani údaj o tom, zda smlouvu klient sjednává jako podnikatel, nejsou obligatorními obsahovými náležitostmi smlouvy o úvěru podle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, neboť tyto náležitosti jsou v daném případě, tj. za situace, kdy se stěžovatel výjimky ze zákona o spotřebitelském úvěru dovolává, vyžadovány právě tímto zákonem.

Pokud stěžovatel navrhoval prokázání těchto tvrzení výsledkem svých externích spolupracovníků (úvěrových poradců), Nejvyšší správní soud ve shodě se žalovaným i městským soudem považuje provádění takového důkazu za nadbytečné. Především se podle zdejšího soudu jedná o natolik nepravděpodobná sdělení, že jejich dokazování není vůbec na místě. Je totiž zcela vyloučeno, že by skutečně všichni klienti v kontrolovaných případech čerpali úvěr v rámci své podnikatelské či jiné obchodní činnosti, aniž by to ve smlouvě bylo alespoň v jediném případě uvedeno, a zároveň by se jednalo o úvěr určený na koupi, výstavbu, opravu nebo údržbu nemovitosti. Navíc by výpověď úvěrového poradce nemohla žádné ze stěžovatelových tvrzení dokázat, neboť je takřka nemožné, aby si pamatoval, komu a na co úvěr v roce 2005 zprostředkoval.

Za nedůvodnou pokládá Nejvyšší správní soud i stěžovatelovu námitku, že není pravda, že by kontrolované smlouvy správnímu orgánu předložil jako smlouvy, které pod režim zákona o spotřebitelském úvěru spadají. Toto jeho tvrzení je totiž popřeno zápisem provedeným v kontrolním protokolu ze dne 22. 11. 2005, na jehož str. 2 je uvedeno, že „bylo vyžádáno pro kontrolní účely“ celkem 15 spotřebitelských smluv včetně nedílných příloh. Z uvedeného je zřejmé, že příslušné smlouvy stěžovatel jako smlouvy spotřebitelské správnímu orgánu opravdu předložil. O pravdivosti údajů v protokolu nemá soud pochyb, ostatně je za stěžovatele podepsán oprávněnou osobou, která tím také s jeho textem vyslovila souhlas. Shodný závěr pak plyne i z emailové korespondence z podzimu 2005 vedené mezi předsedou představenstva stěžovatele a pracovníky České obchodní inspekce. Stěžovatel má jistě pravdu v tom, že pouhé předložení smluv při kontrole nemůže znamenat, že se na ně aplikuje zákon o spotřebitelském úvěru. Ze shora uvedeného však nepochybně vyplynulo, že kontrolované smlouvy byly smlouvami o spotřebitelském úvěru, které pod režim předmětného zákona spadají.

Dále stěžovatel poukazuje na to, že tzv. smlouvy druhé kategorie (č. 9-15) nepodléhají režimu zákona o spotřebitelském úvěru, neboť se nejedná o smlouvy, ale pouze o žádosti o uzavření smlouvy. Náležitosti podle § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru pak musí obsahovat až smlouva o úvěru, nikoli pouhá žádost o její uzavření.

Ze spisu k tomu vyplynulo, že předmětný dokument nazvaný „Žádost o poskytnutí revolvingového úvěru/smlouva o revolvingovém úvěru“ je skutečně koncipován spíše jako žádost o poskytnutí úvěru, resp. návrh na uzavření smlouvy. Nicméně vedle toho, že

obsahuje všechny náležitosti obecné úvěrové smlouvy podle § 497 obchodního zákoníku, je podepsán vedle dlužníka a případných spoludlužníků také věřitelem (zástupcem stěžovatele). Charakter popsaného dokumentu pak konkretizují takřka nečitelná smluvní ujednání na jeho rubu. Podle čl. 2.1 těchto ujednání je žádost o poskytnutí revolvingového úvěru podepsaná dlužníkem a spoludlužníky návrhem na uzavření úvěrové smlouvy. Úvěrová smlouva je pak uzavřena podpisem dlužníka, spoludlužníků a věřitele. Dlužník souhlasí s tím, že věřitel je výši úvěru oprávněn jednostranně snížit. Účinnosti nabývá smlouva dnem odeslání oznámení věřitele o schválení úvěru dlužníkovi. Nezašle-li věřitel toto oznámení dlužníkovi do 30 dnů ode dne uzavření smlouvy, pozbývá smlouva platnosti (čl. 2.2).

Z uvedeného je tedy zřejmé, že ani v tomto bodě stěžovatel nemá pravdu. Zmíněný dokument je sice stylizován jako návrh na uzavření úvěrové smlouvy, avšak návrhem je pouze do okamžiku, než je podepsán též věřitelem, resp. jeho zástupcem. Tímto podpisem věřitel akceptuje dlužníkův návrh na uzavření smlouvy a smlouva je platně uzavřena. Takový postup je také zcela v souladu s § 43a a § 43c zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, který uzavírání smluv upravuje. Pokud je pak účinnost této smlouvy odložena do doby, než odešle věřitel oznámení o schválení úvěru, nic to nemění na tom, že smlouva byla uzavřena podpisem všech smluvních stran. Nejvyšší správní soud má tedy za to, že i dokument nazvaný „Žádost o poskytnutí revolvingového úvěru/smlouva o revolvingovém úvěru“ řádně podepsaný dlužníkem, případně spoludlužníky a věřitelem byl smlouvou o poskytnutí spotřebitelského úvěru a měl tedy obsahovat veškeré náležitosti podle § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru.

Skutečnost, že oznámení o schválení úvěru již všechny požadované náležitosti obsahovalo, nemůže absenci údajů ve smlouvě nahradit. Každý spotřebitel má dostat čas a příležitost k tomu, aby mohl posoudit, zda navrhovaná úvěrová smlouva odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Proto je nezbytné, aby byl se všemi náklady, které za poskytnutí úvěru zaplatí, seznámen před uzavřením úvěrové smlouvy. Dostal-li v daném případě potřebné informace až v oznámení, tedy až poté, co už úvěrovou smlouvu uzavřel, bylo to pozdě. Nemohl totiž s nimi už jakkoli pracovat (tj. zvážit, zda mu jiný věřitel nenabízí spotřebitelský úvěr za výhodnějších podmínek), nýbrž mu nezbývalo nic jiného, než je vzít pouze na vědomí.

Stěžovatel má dále za to, že jak úvěrové smlouvy první, tak druhé kategorie spadají pod § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru. Uvedené ustanovení konstatuje, že „*v případě, kdy nelze stanovit roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, musí věřitel ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uvést maximální výši úvěru, výši plateb s úvěrem souvisejících a podmínky, za kterých lze tyto platby měnit*“. Stěžovatel poukazuje na to, že u smluv první kategorie není při jejich uzavírání znám přesný termín výplaty úvěru a u smluv druhé kategorie není v době sepsu žádosti známa ani přesná výše úvěru.

Nejvyšší správní soud však ani s touto námitkou stěžovatele nesouhlasí a naopak se ztotožňuje se žalovaným v tom, že uvedené ustanovení dopadá na jiné situace, než je typická úvěrová smlouva, jako např. právě na žalovaným zmíněné kreditní karty či sjednaná možnost přecherpání účtu. Jde tedy o situace, kdy průběh čerpání a splácení úvěru nelze předem určit a není možné jej proto jednoznačně sjednat. V daném případě se však

jednalo o běžnou úvěrovou smlouvu, kterou je spotřebiteli (dlužníkovi) poskytována věřitelem konkrétní částka na určité období a za to je dlužník povinen zaplatit věřiteli stanovenou odměnu. Je to věřitel, který rozhoduje o tom, kolik je ochoten dlužníkovi půjčit i o tom, kdy mu peníze vyplatí.

Pokud stěžovatel namítá, že v daném případě nebyl znám přesný termín výplaty úvěru, případně přesná částka úvěru, je třeba zdůraznit, že se jedná o okolnosti, které byly plně v kompetenci stěžovatele. Nic mu totiž nebránilo, aby při sjednávání úvěrů postupoval takovým způsobem, aby byly při uzavírání úvěrové smlouvy známy jak přesná částka úvěru tak termín jeho výplaty a mohl být tak bez problémů naplněn požadavek zákona na obsah úvěrových smluv. Dlužníku by jistě nic nebránilo vyplnit žádost o úvěr a doložit všechny nezbytné doklady a teprve poté, co by stěžovatel zvážil bonitu dlužníka a určil, kolik a kdy je ochoten mu půjčit, mohla být podepsána úvěrová smlouva. Postupoval-li stěžovatel jinak, nelze z toho dovodit, že by kvůli tomu měly mít předmětné úvěrové smlouvy stanoven odlišný režim.

Stěžovatel ostatně nedodržel ani § 5 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru, neboť ve smlouvách druhé kategorie nebyly uvedeny „*výše plateb s úvěrem související*“. Výše smluvní odměny za poskytnutí úvěru totiž ve smlouvě chyběla a byla obsažena až v oznámení věřitele o schválení úvěru. Nejvyšší správní soud přitom plně souhlasí se žalovaným, že informace o smluvní odměně je v daném případě zcela zásadní, neboť ta představuje nejvýznamnější nákladovou položku úvěru (např. za úvěr v částce 20 016 Kč dlužník vedle poplatku 1900 Kč zaplatil též smluvní odměnu ve výši 8006 Kč; ta byla navíc ke dni poskytnutí úvěru započtena a stěžovatel tak dlužníkovi vyplatil pouze částku 12 010 Kč).

Pokud stěžovatel nesouhlasí s postupem České obchodní inspekce, která v tomto případě považovala pro účely stanovení RPSN za termín poskytnutí úvěru první den, kdy může být úvěr poskytnut, je třeba poukázat na to, že žalobní námitku tohoto znění stěžovatel v žalobě neuplatnil (zpochybňoval pouze výklad, jakým k tomuto závěru správní orgán dospěl). Nejvyšší správní soud se tak touto otázkou zabývat nemůže. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. je totiž nepřípustná kasační stížnost, případně její část, která se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Jestliže pak stěžovatel brojí proti výkladu, kterým Česká obchodní inspekce k výše popsanému závěru dospěla, Nejvyšší správní soud mu za pravdu taktéž nedává. Stěžovateli je v obecné rovině třeba přisvědčit, že není možné, aby se stát, potažmo státní orgán, dovolával vůči jednotlivci evropské směrnice, která nebyla provedena do českého právního řádu. V daném případě však k ničemu takovému nedošlo. Žalovaný totiž na stěžovatelovu situaci žádnou neprovedenou směrnicí neaplikoval. Naopak. Při výkladu zákona o spotřebitelském úvěru použil též text směrnice Rady 87/102/EHS EHS o sbližování zákonů a dalších právních a správních předpisů členských států týkajících se spotřebitelského úvěru. Tato směrnice je však do českého právního řádu řádně implementována, a to právě zmíněným zákonem (viz poznámka pod čarou č. 1 v tomto zákoně a důvodová zpráva k němu: „*Návrh zákona představuje plné promítnutí směrnice 87/102/EHS o sbližování zákonů a dalších právních předpisů členských států, týkajících se*

spotřebitelského úvěru do českého právního řádu.“). Pokud pak správní orgán při výkladu zákona použil podpůrně i text preambule implementované směrnice, jedná se o zcela správný a v daném případě vhodný postup

Důvodnou pak nebyla shledána ani námitka, že se stěžovatel deliktu nedopustil, neboť informoval klienty o skutečnostech uvedených v § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru jak ve smlouvách tak ústně.

V § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru jsou uvedeny podstatné náležitosti smlouvy o spotřebitelském úvěru jako např. „*stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze tohoto zákona*“ [písm. a)], „*stanovení maximální výše spotřebitelského úvěru, stanovení výše jednotlivých splátek, jejich počtu a přesného časového rozvržení*“ [písm. c)], „*stanovení jednotlivých plateb, včetně těch, které jsou uvedeny v § 2 písm. a) bodech 1 až 5, budou-li placeny spolu se spotřebitelským úvěrem; pokud jednotlivé platby nelze přesně stanovit, musí být uveden způsob jejich výpočtu*“ [písm. d)].

Ze spisu, resp. z úvěrových smluv je pak zcela zřejmé, že smlouvy druhé kategorie neobsahovaly stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr způsobem uvedeným v příloze zákona, neboť hodnota RPSN nebyla ve smlouvě vůbec uvedena. Smlouva totiž obsahovala pouze ustanovení o tom, že se bude pohybovat v rozmezí 50% – 110%. Rovněž zde zcela absentovaly údaje o smluvní odměně za poskytnutí úvěru a přesné časové rozvržení splátek.

Pokud jde o smlouvy první kategorie, tak je třeba poukázat na to, že závěr žalovaného o tom, že hodnotu RPSN stěžovatel stanovil v rozporu se zákonem, resp. jeho přílohou, neboť při kontrole dospěl žalovaný k jiným hodnotám, stěžovatel v žalobě nenapadl. Nejvyšší správní soud se tak touto otázkou zabývat nemůže (viz výše citovaný § 104 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud k tomu však považuje za vhodné uvést, že za logický a vysoce pravděpodobný považuje závěr žalovaného o tom, že odchylka mezi hodnotou RPSN vypočtenou stěžovatelem a hodnotou, kterou zjistila Česká obchodní inspekce, je způsobena odlišným stanovením termínu poskytnutí úvěru a nikoli použitím odlišné matematické metody. Ostatně i sám stěžovatel v kasační stížnosti tuto skutečnost konstatuje.

Podle § 9 odst. 1 písm. d) zákona o České obchodní inspekci ředitel inspektorátu uloží kontrolované osobě, která poruší ostatní podmínky stanovené zvláštními právními předpisy pro činnosti uvedené v § 2 odst. 1 a 2, pokutu až do výše 1 000 000 Kč, pokud právo uložit sankční postih nemá jiný správní úřad. Podle § 2 odst. 1 tohoto zákona Česká obchodní inspekce kontroluje mimo jiné právnické a fyzické osoby poskytující spotřebitelský úvěr.

Zákon o spotřebitelském úvěru je pak jistě zvláštním právním předpisem ve smyslu § 9 odst. 1 písm. d) zákona o České obchodní inspekci a pokud stěžovatelovy úvěrové smlouvy neobsahovaly tímto zákonem (jeho § 4 odst. 2) požadované náležitosti, bylo zcela na místě, aby mu ředitel inspektorátu uložil pokutu.

Nic na tom nemění ani stěžovatelovo tvrzení, že klienty o všech náležitostech stanovených v § 4 odst. 2 zákona o spotřebitelském úvěru informoval i ústně, neboť i

kdyby tomu tak bylo, k porušení uvedeného ustanovení by stejně došlo. Ústní informování klientů totiž nemůže nahradit zákonem požadované náležitosti smlouvy, která musí být sjednána písemně. Nejvyšší správní soud navíc tomuto stěžovatelovu tvrzení neuvěřil, neboť nevidí žádný rozumný důvod, kvůli němuž by skutečnosti, které mají být obsahem smlouvy, stěžovatel do smlouvy nevtělil a místo toho je ústně sděloval klientům. Kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. tak zjištěny nebyly.

S ohledem na to, že Nejvyšší správní soud shledal rozsudek městského soudu nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů ve vztahu k otázce stanovení výše pokuty, neboť se nezabýval stěžovatelovými námitkami, které se týkaly výše pokuty a způsobu jejího stanovení. Na městském soudu totiž nejprve bude, aby postavil na jisto, zda byla výše pokuty určena v souladu se zákonem.

Rozsudek městského soudu je tedy nepřezkoumatelný a důvod kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. naplněný. Vzhledem k tomu ho Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž je městský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozhodnutí (odst. 3 téhož ustanovení).

V novém rozhodnutí rozhodne městský soud o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti ve smyslu § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. dubna 2009

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu